DINGSDAG 12 MAART.

N°. 21. 1833.

SURINAAMSCHE COURANT.

POST-KANTOOR.

De Brievenzak voor *St. Eustatius* en *St. Martin*, welke zal worden verzonden met de Zweedsche Bark *Elisabeth*, Schipper JOHN HASSELL, zal op HEDEN den 12 dezer, des middags ten *twaalf* uren, worden gesloten.

Paramaribo, den 12 Maart 1833.

De Ambtenaar belast met de waarneming der Posterij,
A. P. TIRION,
2de Komm.

WIJKMEESTEREN van Wijk La. D. 1ste gedeelte, zullen op den 18den Maart aanstaande, een aanvang maken met de jaarlijksche omschrijving, der in hunne Wijk wonende Vrije Personen, ingevolge Publicatie dd. 5 Maart 1828.

Paramaribo, den 10 Maart 1833.
C. L. G. LINCKERS.
J. NUNES.

EEN WOORD OVER DE ONDERSCHEIDENE BELEGERINGEN, DOOR DE STAD EN CITADEL ANTWERPEN DOORGESTAAN.

Sedert het einde der 16de eeuw hebben de Stad en de Citadel Antwerpen tien groote aanvallen te weêrstaan gehad. Die onderscheidene belegeringen, van welke sommigen overigens van weinig belang zijn, dagteekenen van de jaren 1576, 1584, 1585, 1706, 1746, 1748, 1789, 1792, 1793, 1794 en 1814.

In 1576, in den onafhankelijkheids-oorlog, door de Nederlanders tegen Spanje bestaan, gelukte het den Spaansche troepen zich van Antwerpen meester te maken: gedurende drie dagen werd de stad aan plundering overgegeven; het stadhuis en 500 huizen werden afgebrand; 5000 burgers werden over de kling gejaagd of in de Scheide geworpen.

Door de Staten tot het bewind over de Nederlanden geroepen en wars van enkel in naam gezag te voeren, wilde ten jare 1584 de Hertog van Anjou, om zijne magtsoefening te bestendigen, zich van Antwerpen meester maken; het gelukte hem om aan de spits van 3000 Franschen door de Borgerhoutschepoort er binnen te dringen; maar de burgerij, de wapens opgevat hebbende, sloegen hen weldra ter stad uit. Dit gevecht tusschen de Antwerpsche burgers en de Fransche troepen heeft ten onderwerp eener schilderij verstrekt, die nog op de vóór-laatste tentoonstelling van het Brusselsche Museum is gezien geworden.

In 1585 werd Antwerpen, dat zich in de magt der geconfereerden bevond, door Alexander Farnese Prins van Parme, Landvoogd der Nederlanden voor den Koning van Spanje, Philips II, belegerd. Philippus van Marnix, Heer van St. Aldegonde, vertrouweling van den Prins van Oranje, voerde het opperbevel over de stad. De Spaansche armee was niet boven de 16,000 man en 7,000 paarden sterk. De Prins van Parma begon met de forten Lillo en Liefkenshoek te bemagtigen, en op de oevers der Scheide de forten St. Maria en St. Philippe op te rigten. Bij Strada moet men de bijzonderheden lezen van de talrijke en hardnekkige gevechten, welke de belegeraars en de verdedigers der plaats elkander leverden. Zie hier wat hij verhaalt van de versterkte brug, welke de Spanjaarden voor de stad opsloegen:

» Deze wonderbare brug lag aan gene zijde van Antwerpen, ter lengte van twee duizend vier honderd voet, zich uitstrekkende van Calloo tot Lillo of nabij deze plaatsen. Zij had eene redoete of versterkt hoofd aan ieder der beiden einden. In de rivier, omstreeks Antwerpen en de zee, lagen drijvende buitenwerken, met balken en met ijzer beslagene palen versterkt; het geheel zamenstel werd getorscht door aan elkander geketende vaartuigen of schuiten, die gebarricadeerd en door ankers waren bevestigd, zoodanigerwijze dat naar gelang van eb en vloed de werken konden rijzen of dalen.

» Langen tijd en met ongeloofelijke kosten had men aan die brug gearbeid, tot welke het plan door den Prins van Parma was ontworpen geworden; de ingenieurs Barocci, Plato en Louis Cambien, Vlamingers, bestuurden de werken; men had aan dezelve, als aan eene onuitvoerlijke zaak, gewanhoopt; doch ten gevolge van eenen onverwacht gelukkigen uitslag en door magt van arbeid en geld, werd de gezegde brug omstreeks het einde van Februarij 1585 voltooid.

» Tot dus verre waren de Zeeuwen de rivier op- en afgevaren, en hadden in weerwil van alle hinderpalen zich den heen- en weertogt behouden; maar de voorschreven brug, zoo als die gebouwd en versterkt was, sloot volstrekt de zee en de monding der Antwerpsche haven af.

» De vijanden wendden alle hunne scherpzinnigheid aan om dezelve te vernielen; dag en nacht werd dezelve te water door vaartuigen en branders en door aanvallen van de landzijde bestookt. Zekere Frederik Gennibelli, van Mantua geboortig, een schrander werktuigkundige, groot natuurkenner en kunstbouwmeester van den eersten rang, die in Italie ingenieur was geweest, en die thans te Antwerpen woonde, alwaar hij gehuwd en ter goeder naam en faam bekend stond, bood den belegeraars zijne diensten aan. Hij zocht zich vier groote hoog opgebouwde platboomde vaartuigen uit, deed dezelven met onderscheidene verdiepingen opmetselen en vulde derzelver binnenruimte met eene bijzondere soort van door hem zelven uitgevonden buskruid; het geheel werd opgestuwd met een overgroot gewigt van steenen, aan elkander geketende balken, allerlei ijzeren tuig, enz. Het bovendek was glad en insgelijks van metselwerk, op hetzelve brandde een lichterlaage vlammende vuurmassa, die er de geheele oppervlakte van overdekte. Deze vier groote branders, vergezeld van tien of twaalf anderen van veel kleiner vorm, maar op dezelfde wijze ontvlamd, naderden de brug. De Spanjaarden liepen allen te wapenen en plaatsen zich op hunne posten, de geheele brug met hunne manschap opvullende; zij maakten zich gereed om deze brander-vloot af te weeren, die hen weinig versaagde, want zij waren reeds aan eene dergelijke vertooning dagelijks gewoon geworden. De geleiders der vier groote branders bragten dezelven tot op zekeren afstand van de brug op stroom, vooraf gegaan en gevolgd door de overige kleineren; en verwijderden zich vervolgens met hunne sloepen.

» Op het eerste sein had zich de Prins van Parma, met verscheidene stafofficieren, naar een van hout opgebouwd fort begeven, hetwelk bij den opgang der brug was opgerigt; zij zagen er de brandende vloot op hen aankomen, van welke verscheidene vaartuigen afdwaalden. Drie der groote branders dreven in de rivier tegen de oevers af; de vierde, vergezeld van eenigen der kleineren, kwam regt op de brug aan; zekere vaandrig, die eenig kennis der genie had, viel den Prins te voet, en bezwoer hem zich te verwijderen, hem onophoudelijk verzekerende dat er gevaar bij was, waarop dan ook eindelijk de Prins, met de Generaals Del Vasto en Gajetani het fort verliet.

» Ter naauwernood waren zij naar buiten getreden, en stapten zij naar het fort St. Margaretha henen, of het brander-vaartuig tegen de brugschepen opgevaren, barstte uit-een: men had aan hetzelve den naam van *helsch werktuig* gegeven, en de uitkomst billijkte volkomen die benaming: nimmer heeft eenig werktuig een' dergelijken rampslag te weeg gebragt: dezelve ging alle verbeelding, alle begrip te boven. De uitbarsting was allervreesselijkst; men geloofde dat de wereld verging; over meer dan een half uur omtreks werd alles omverre geworpen of verbrijzeld: op eenen afstand van negenduizend schreden voelde men het schokken van den grond; niemand kon overeind blijven staan, allen werden ter neder geslagen; de Prins en zijne beide Generaals, ter aarde geworpen, werden door de in hageljagt neêrstortende steenen en balken gekwetst. Den in onmagt gevallen Prins was een stuk hout tusschen hoofd en schouder geslagen; hij stond echter welhaast weder op. Het houten fort, hetwelk de Prins zoo even had verlaten, werd opgenomen en vergruisd; de markiezen van Richebourg, Roubais en Billie werden er in dood geslagen, en hunne lijken verre van daar gevonden, vermengd met die der soldaten die op de brug en langs de sterkte-werken hadden geschaard gestaan.

» De stroom, die te dezer plaatse eerder een zeeboezem is, vertoonde zijne bedding droog, en wierp zijne wateren met zulk eene onstuimigheid te wederzijde uit, dat, in een punt des tijds, de forten, de redoeten en de dijken onder water waren gezet; het water stroomde verre boven over dezelven henen. Een ander der helsche werktuigen, naar de Vlaamsche kust afgedreven, veroorzaakte ook aldaar eene ontzettende verwoesting; de overigen gingen zonder eenige werking te gronde. Indien de vier branders allen te gelijk of achtervolgende nabij de brug van-een gesprongen waren, mag men aannemen dat de geheele brug en alle hare omligging vernield, en de gedaante van den bodem veranderd zoude zijn geworden.

» Dit vreesselijke onheil greep plaats in den avond: de nacht werd in angst en schrik doorgebragt; maar alzoo noch dien nacht noch den daarop volgenden dag eenige aanval van den kant van Zeeland, of eenige uitval der belegerden geschiedde, vatteden de Prins van Parma en zijne troepen weder

moed, en begonnen nu de brug te herstellen, want in dezelve was eene opening van ettelijke ellen wijdte geslagen, en velen der brugschepen waren verbrijzeld, verbrand of gezonken. De brug werd door middel van paalwerken weder aan-een gevoegd, en door vereenigde krachts-inspanning bragt men het zoo verre, dat dezelve andermaal de rivier versperde.

»Te Antwerpen en aan den kant van Zeeland had men de uitwerking van het helsche werktuig te spade vernomen om er partij van te trekken: Genibelli ging voort met andere werktuigen te vervaardigen, doch zijn arbeid werd gedurende eene wijl tijds ten gevolge van een ander ontwerp gestaakt, hetwelk bestond in Antwerpen door middel van overstroomingen bij te staan, zoo als zulks bij het beleg van Leijden was bewerkstelligd geworden; te dien einde was het noodig den dijk van Cauwenstein te bemagtigen en denzelven door te steken. Dit ontwerp werd in gemeen overleg met de belegerden beraamd, en den 26sten Mei grepen de Zeeuwen den dijk aan, vestigden zich er op, en het gelukte hen denzelven gedeeltelijk door te breken; ten gevolge van verwarring in seinen werden zij niet in tijds ondersteund, en de Spanjaarden hernamen de overhand; hierbij ontstond een bloedig gevecht, waarin van weerszijde meer dan tweeduizend man sneuvelden: in het eind moesten de Zeeuwen den dijk verlaten, en de Spanjaarden hielden er stand en herstelden denzelven in den vorigen staat.

»De tegen het Antwerpsche garnizoen overgestelde groote overmagt, noodzaakte den graaf Marnix, na eene manhaftig en lang volgehoudene verdediging, de plaats aan de Spanjaarden over te geven bij een verdrag hetwelk den 17 Augustus 1585 werd onderteekend. In October 1584 had de Prins van Parma het beleg aangevangen.

»Ten jare 1706, na den op de Franschen gewonnen veldslag van Ramelier, maakte de hertog van Marlborough zich meester van Antwerpen, hetwelk zich aan Karel III onderwierp.

In 1746 viel Antwerpen de Franschen in handen, wier legermagt door den Prins Maurits van Saxen werd aangevoerd, en die, na deze verovering, in minder dan ééne maand tijds geheel Zeeuwsch Vlaanderen overliep. Vermits bij dit beleg de Franschen eerst de stad en vervolgens de Citadel bemagtigden, zal het thans niet onbelangrijk zijn het journaal van het beleg dier vestingsterkte te kennen. Wij ontleenen het zelve uit een werk; getiteld: *Plans et Journaux des Siéges de la dernière Geurre de Flandres.*

»19 Mei. De overheden van Antwerpen geven aan Lodewijk XV kennis; dat de vijand de stad ontruimd en in het Kasteel eene bezetting van 1600 man gelaten had.

»20 Mei. De markies de Briese wordt met eene korps troepen van de groote armee afgevaardigd om in de stad post te vatten en de toegangen tot de Citadel te bezetten. De forten Astruweel en St. Philips op de Nederschelde, waar de vijand slechts een zeer gering getal manschappen had gelaten, gaven zich op de eerste opeisching over.

»21 Mei. Het overige der tot het beleg bestemde troepen komt aan. Zamengevat bestaan zij nu uit 28 batajons infanterie en 18 eskadrons kavallerie.

»23 Mei. De Heer Maarschalk van Saxen komt met den heer Graaf d'Argenson, Minister van oorlog, het gedeelte der Citadel verkennen, hetwelk men zich voorstelt aan te grijpen. In den nacht van 23 op 24 Mei worden de loopgraven geopend onder bedekking van elf kompagnien grenadiers en drie bataljons onder kommando van eenen Veldmaarschalk; er wordt eene parallel gemaakt welker regterflank steunt tegen den bedekten weg der St. Joris-poort, terwijl deszelfs linker zich tot voorbij het bastion van aanval uitstrekt, en uitloopt op eene andere daarmede gelijk loopende parallel, en het centrum tegen vier ruitsgewijze vooruitgebragte loopgraven geleund is. Onze werklieden werden ten tien ure op het terrein geplaatst en ten twaalf ure daarvan weder ingetrokken; zij hadden zeer weinig van het vuur der belegerden te lijden.

»2de nacht, van 26 op 27 Mei: Er wordt eene tweede parallel getrokken regts met eenen voorsprong tegen de linker communicatie geleund, en welker linker flank uitloopt in het centrum der eerste parallel; van de eene komt men in de andere, door middel van twee ruitsgewijze daargestelde loopgraven; links van de eerste parallel worden twee mortier-batterijen en eene met kanon, en regts van de tweede parallel eene andere kanonbatterij opgerigt; de belegerden onderhouden dezen nacht een vrij geregeld voortgezet vuur.

3de nacht van 27 op 28 Mei: Men legt, langs het glacis der communicatie, vier ruitsgewijze vooruitgaande loopgraven aan; drie dergelijke loopgraven worden voortgezet naar het hoofdwerk van het regter bastion; drie naar dat der halve maan en twee naar dat van het linker bastion, van welke laatstgemelde de tweede wordt verlengd om de redoete te dekken en te omsingelen; links van de tweede parallel wordt eene nieuwe kanonbatterij opgerigt. Het vuur der vijandelijke artilerie tegen onze vier batterijen was dezen nacht zeer hevig en wel bestuurd.

»4de nacht, van 28 op 29 Mei: Onze vier ondergravingen worden voortgezet tot aan de pallisaden; onze batterijen doen die des vijands merkelijk verflaauwen, zoo zelfs dat zij zich schier niet meer doen hooren.

»5de nacht, van 29 op 30 Mei; De vijanden den bedekten weg ontruimd hebbende, beginnen de onverwijld de kruinering te maken, die niet voltooid kon worden dan des daags bij volle ondergraving, uit hoofde van het hevige vuur hetwelk des nachts onze werklieden van de belegerden hadden te verduren, voortkomende van de halve maan en van de bastions; de onzen maakten zich gereed drie batterijen op te rigten om bres te schieten, toen de Heer de Piza, de Gouverneur der Citadel, de witte vlag deed opsteken.

»Den 1sten Junij: De kapitulatie wordt geteekend het garnizoen trekt met krijgseer uit.»

De stad werd door de Franschen in 1748 ontruimd, na de onderteekening van het traktaat van Aken, hetwelk den 18den October 1748 was gesloten.

In 1789 viel Antwerpen in handen der zoogenaamde patriotten. De kommandant der citadel gaf zich vervolgens zonder weerstand over.

In 1792, toen Dumouriez, na het gevecht van Jemmapes, met spoed in het hart van Belgie was doorgedrongen maakte de Fransche Generaal Mirande zich meester van de stad Antwerpen; de Citadel gaf zich vervolgens bij verdrag over.

In het volgende jaar werd door den Prins van Saxe-Coburg, vader van den tegenwoordigen tot Koning der Belgen benoemden Vorst Leopold, Antwerpen ingenomen, nadat hij de Franschen geslagen en vooraf eene proclamatie in Belgie uitgevaardigd had, houdende dat hij allen, die zich verdacht zouden maken, terstond zoude doen ophangen. In 1794 ontruimden de Oostenrijkers Antwerpen zonder slag of stoot.

In 1814, eindelijk, werd Antwerpen door de zaamverbonden legers aangevallen. Carnot, die er het bevel over voerde, wees zeer aanzienlijke geldvoordeelen van de hand, welke hem van wege eene der verbondene Mogendheden werden aangeboden om hem te bewegen de stad over te geven. Hij verliet dezelve niet eer dan toen hem door den Graaf van Artois, Generaal-Stedehouder des rijks, de terugkeer der Bourbons op officieele wijze was ter kennis gebragt.

ADVERTENTIEN.

Ter Drukkerij van de Erven C. J. FUCHS.